

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobkyně

Y. W.,
bytem X,

zastoupené

JUDr. Hugem Körblem, advokátem
sídlem Hybernská 10007/20, 110 00 Praha 1,

proti

žalovanému

Magistrát hlavního města Prahy, IČO 00064581,
sídlem Mariánské náměstí 2/2, 110 00 Praha 1,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 18. 11. 2025, č. j. MHMP 1143163/2024, sp. zn.: S-MHMP 1628682/2023

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobkyně podala dne 22. 12. 2022 u Velvyslanectví České republiky v Bernu žádost o zjištění státního občanství a vydání osvědčení podle § 42 a násl. zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o státním občanství“). Žádost byla doručena Úřadu městské části Praha 1 jako správnímu orgánu prvního stupně dne 1. 2. 2023. O této žádosti rozhodl správní orgán rozhodnutím ze dne 10. 5. 2023, č. j. ÚMČP1 040905/23/lac (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) v řízení vedeném dle § 44 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a dle § 42 a násl. zákona o státním občanství, kterým žádost žalobkyně o vydání osvědčení o státním občanství České republiky zamítl.
2. Proti uvedenému prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, o němž žalovaný rozhodl žalobou napadeným rozhodnutím tak, že odvolání žalobkyně zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
3. Důvodem pro zamítnutí byl závěr žalovaného, že žalobkyně narozením nenabyla československé státní občanství, ani později nenabyla československé či následně české občanství některým ze zákonných způsobů nabytí státního občanství.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

4. Žalobkyně v žalobě namítá především nesprávné právní hodnocení žalovaného. Má za to, že požadavek předpisů účinných v době jejího narození, aby její otec do jednoho roku po narození žalobkyně požádal o udělení souhlasu s nabytím státního občanství krajský národní výbor, byl nesplnitelný. Otec žalobkyně byl totiž dle kmenového listu zjištěného Vojenským historickým ústavem Bratislava označen za zběha. Žalobkyně má za to, že tuto nesplnitelnou podmínku by měly správní orgány překlenout výkladem. Žalobkyně rovněž tvrdí, že úmyslem zákonodárce bylo napravovat historické křivdy na poli státního občanství, proto by jí mělo být vydáno osvědčení o nabytí státního občanství.
5. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě předně uvádí, že ač si uvědomuje obtížnost tehdejší doby pro otce žalobkyně, právní úprava účinná v době narození žalobkyně ani nyní účinná právní úprava neumožňuje prominutí podmínky souhlasu krajského národního výboru. Tato žádost však v případě žalobkyně nebyla podána, což ostatně žalobkyně nerozporuje. Žalovaný rovněž poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Žalovaný též připomněl, že fyzické osoby nacházející se ve stejné situaci jako žalobkyně mohly nabyt státní občanství prohlášením na základě § 33 zákona o státním občanství.
6. Na základě výše uvedeného žalovaný setrvává na právním názoru vyjádřeném v žalobou napadeném rozhodnutí, který potvrzuje právní názor správního orgánu prvního stupně, který konstatoval, že žalobkyně československé státní občanství nenabyla, tudíž jí ani nemůže být vydáno osvědčení o nabytí státního občanství.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

III. Posouzení žaloby

7. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jiné vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, když účastníci s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasili (souhlas žalobkyně byl v souladu s § 51 odst. 1 větou druhou s. ř. s. presumován) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
8. Mezi účastníky není sporu o skutkovém stavu.
9. Z obsahu spisu městský soud ověřil následující skutečnosti: žalobkyně podala dne 22. 12. 2022 u Velvyslanectví České republiky v Bernu žádost o zjištění státního občanství a vydání osvědčení podle § 42 zákona o státním občanství. K žádosti připojila dotazník, prohlášení o rodičích, cizozemský rodný list žadatelky, rodný list otce žadatelky, cizozemský oddací list rodičů žadatelky, cizozemský oddací list žadatelky, žádost o zápis příjmení do knihy manželství v mužském tvaru, doklad o občanských právech Švýcarska žadatelky a kopie cestovního dokladu žadatelky.
10. Správní orgán prvního stupně zahájil dne 13. 4. 2023 státoobčanské šetření ve spolupráci s Archivní správou Ministerstva vnitra České republiky za účelem zjištění státního občanství otce žadatelky (žalobkyně) k datu jejího narození. Z výsledků šetření a z předložených dokladů vyplynulo, že ke dni narození žadatelky byl její otec J. Z., narozený dne X v Praze, československým státním občanem. Matka žadatelky C. Z., rozená X, byla cizinkou. Rodiče žadatelky uzavřeli manželství dne X v Egg, tedy ve Švýcarsku.
11. Správní orgán prvního stupně při posuzování žádosti žalobkyně postupoval podle § 64 zákona o státním občanství, dle kterého se při posuzování, zda fyzická osoba je nebo byla českým státním občanem, československým státním občanem, státním občanem Československé federativní republiky nebo České a Slovenské Federativní Republiky, postupuje podle právních předpisů účinných v době, kdy mělo dojít k nabytí nebo pozbytí státního občanství této osoby.
12. Žalobkyně se narodila X v Curychu otci československého občanství a matce švýcarského občanství.
13. Podle zákona č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství (dále jen „zákon o nabývání a pozbývání státního občanství“) ve znění účinném od 11. 11. 1958 do 31. 12. 1968, platilo, že dítě narozené v cizině nabývalo československé státní občanství za předpokladu, že oba rodiče byli československými státními občany. Pokud byl československým státním občanem pouze jeden z rodičů dítěte, potom dítě narozené v cizině nabylo československé státní občanství tehdy, požádal-li tento rodič ve lhůtě do 1 roku od narození dítěte okresní národní výbor v místě svého posledního trvalého pobytu na území republiky před odchodem do zahraničí o vyslovení souhlasu s nabytím československého státního občanství pro toto dítě a žádosti bylo vyhověno.
14. Správní orgán prvního stupně rovněž prověřil archivní evidenci žádostí o vyslovení souhlasu s nabytím československého státního občanství. Výsledek prověření správního orgánu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

prvního stupně byl negativní. Vzhledem k této skutečnosti správní orgán prvního stupně dospěl k závěru, že žalobkyně není státní občankou České republiky, a tudíž jí osvědčení o státním občanství České republiky nelze vydat. Proto správní orgán prvního stupně prvostupňovým rozhodnutím žádost žalobkyně o vydání osvědčení o státním občanství České republiky zamítl.

15. Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo žalobkyni doručeno dne 19. 7. 2023, kdy si jej převzala právní zástupkyně žalobkyně. Žalobkyně podala proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně prostřednictvím svého právního zástupce dne 20. 7. 2023 včasné odvolání, v němž uvedla, že s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně nesouhlasí, považuje ho za nesprávné a rozporné s právem. Žalobkyně namítala nesprávné právní hodnocení zjištěného stavu.
16. Žalobkyně v odvolání poukazovala na svůj hluboký vztah k České republice a pocit propojení s Českou republikou prostřednictvím původu svého otce. Žalobkyně v odvolání vyjádřila, že nepochybuje nad správně zjištěným skutkovým stavem tak, jak ho zjistil prvostupňový správní orgán.
17. Žalobkyně však v odvolání namítala, že je nezbytné přihlédnout při nápravě historických nesprávných počinů z pohledu českého občanství, a to ať už formou prohlášení či formou osvědčení, k tomu, že jde o historické skutečnosti a dostupnost informací o takových historických skutečnostech je omezená. Žalobkyně v odvolání měla za to, že je nutné přihlédnout ke smyslu zákona o českém občanství a úmyslu zákonodárce napravovat na poli státního občanství historické křivdy a chybná, politická či prostě jen nelegitimní či účelová rozhodnutí států, která v tehdejší době nebylo možno ovlivnit. Žalobkyně dále namítala, že je třeba nahlížet na navrácení českého občanství optikou tehdejší doby, a nikoliv optikou dnešní moderní doby, ve které má správa věcí veřejných jasná a podrobná pravidla, funguje moderním způsobem, vztah mezi státem a člověkem je rovnější a člověk má možnost využít řadu obranných mechanismů.
18. Žalobkyně dále v odvolání vysvětlovala, že podávala žádost o vydání osvědčení podle zákona o státním občanství, aby mohla prokazovat svůj vztah vůči České republice v podobě českého občanství. Žalobkyně rovněž tvrdila, že žila v domnění, že je českou občankou.
19. Žalobkyně v odvolání připustila, že v jejím případě není možné nabytí českého občanství prohlášením dle § 31 zákona o státním občanství, neboť žalobkyni není známa žádná skutečnost potvrzující, že by její otec pozbyl české občanství, což je jednou z podmínek nabytí občanství prohlášením.
20. Žalobkyně v odvolání dále popsala, že její otec se cítil být i po své emigraci československým občanem a že se nedopustil žádného jednání v neprospěch své mateřské vlasti. Žalobkyně dále brojila proti přehnaně formalistickému výkladu prvostupňového správního orgánu. Právní úprava účinná v době po narození žalobkyně totiž vyžadovala, aby otec žalobkyně požádal výkonný výbor okresního národního výboru o získání souhlasu se získáním státního občanství žalobkyně.
21. Magistrát hlavního města Prahy, odbor živnostenský a občanskoprávní (dále jen „správní orgán druhého stupně“), rozhodnutím ze dne 18. 11. 2025, č. j. MHMP 1143163/2024, sp. zn.: S-MHMP 1628682/2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“) odvolání zamítl a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

22. Správní orgán druhého stupně v napadeném rozhodnutí připomněl, že řízení ve věci žalobkyně je vedeno o žádosti o vydání osvědčení o státním občanství České republiky. Toto osvědčení deklaruje již existující státoobčanský status fyzické osoby, a předpokladem vydání je zjištění, že osoba žádající o vydání osvědčení státní občanství České republiky již státní občanství nabyla. *A contrario* osvědčení nemůže být vydáno osobě, která státním občanem nikdy předtím nebyla, nebo ho naopak již pozbyla.
23. Správní orgán druhého stupně se ztotožnil s právními závěry správního orgánu prvního stupně. Zdůraznil, že právní úprava účinná v době narození žalobkyně neumožňovala prominutí či nahrazení souhlasu okresního národního výboru.
24. Právní závěry správního orgánu druhého stupně jsou doplněny o právní závěry Nejvyššího správního soudu (rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2008, č. j. 6 As 34/2007-82 a rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2006, č. j. 7 As 46/2005-54), a Ústavního soudu (nález ÚS ze dne 3. 4. 2007, sp. zn. IV. ÚS 580/06-1).
25. Správní orgán druhého stupně dále poukázal na fakt, že žalobkyně mohla dle § 33 odst. 1 zákona o státním občanství nabýt státní občanství České republiky na základě prohlášení, zákonodárce však ve větě druhé tohoto ustanovení omezil možnost podání prohlášení na lhůtu do 1 roku od nabytí účinnosti zákona o státním občanství. Zákon o státním občanství nabyl dle § 84 účinnost dnem 1. 1. 2014, tudíž žalobkyně mohla podat prohlášení do 31. 12. 2014.
26. Žalobkyně v žalobě výslovně uvádí, že nemá námitky proti shrnutím skutkových zjištění správního orgánu druhého stupně. Žalobkyně však namítá nesprávné právní posouzení skutečností obsažených ve správním spise a nezohlednění některých dalších skutečností, které vyplývají z obsahu správního spisu.
27. Žalobkyně především brojí proti skutečnosti, že její otec měl podle právních předpisů účinných v době narození žalobkyně povinnost požádat o souhlas krajský národní výbor o souhlas s nabytím státního občanství. Má za to, že tato povinnost měla být jejímu otci prominuta, přičemž správní orgán měl nesprávně nastavenou normu překlenout výkladem. Jako důvod uvádí žalobkyně, že její otec byl dle kmenového listu zjištěného Vojenským historickým ústavem Bratislava označen za zběha.
28. Městský soud potvrzuje, že ve správním spise je skutečně obsažen dokument (kmenový list), který otce žalobkyně označuje za zběha. K tomu městský soud předně uvádí, že nemá v úmyslu jakýmkoliv způsobem zlehčovat těžkosti doby, ve které se žalobkyně narodila, a útrapy jejího otce, kterými si bezpochyby prošel v souvislosti s emigrací. Nicméně samotné označení otce žalobkyně za zběha není dle městského soudu způsobilé založit důvody k tomu, aby správní orgány měly povinnost výkladem překlenout pro žalobkyni nepříznivé vyznění právních norem. Jinými slovy, není žádané, aby správní orgány bez dalšího promíjely podmínku, kterou cíleně stanovil zákonodárce a zároveň nezahrnul možnost jejího prominutí.
29. Žalobkyně uvádí, že právní úprava účinná v době jejího narození požadovala po jejím otci, aby udělal něco, co nebylo možné. Městský soud si je vědom perzekucí, kterými tehdejší režim postihoval nepohodlné občany a emigranty. Z obsahu správního spisu však není zřejmé, že by se otec žalobkyně o získání souhlasu jakkoliv pokusil. Dle soudu z tehdy účinného znění úpravy nelze jednoznačně vyloučit, že by o získání souhlasu bylo možno krajský národní výbor požádat korespondenčně či v zastoupení. Otec žalobkyně se však

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

zřejmě nepokusil ani o to. Této žádosti by však s největší pravděpodobností nebylo vyhověno. Městský soud nezastává názor, že samotné doložení pokusu o získání souhlasu by zakládalo povinnost správního orgánu vydat osvědčení o existenci státního občanství, nicméně by se mohlo jednat o jednu ze skutečností svědčících žalobkyni.

30. Žalobkyně v žalobě odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2008, č. j. 6 As 34/2007-82. Městský soud se však neztotožňuje s interpretací tohoto rozsudku, kterou žalobkyně zvolila. Nejvyšší správní soud v rozsudku popisuje, že matka stěžovatele nepodala stejnou žádost, jakou měl podat otec žalobkyně, a hodnotí tvrzení stěžovatele o faktické nemožnosti podat předmětnou žádost kvůli perzekuci jako pouhé domněnky. Městský soud však na rozdíl od žalobkyně toto rozhodnutí nechápe tak, že případná faktická nemožnost podat žádost má znamenat povinnost správního orgánu prominout tuto zákonnou povinnost. Ostatně žalobkyně se může sama přesvědčit, neboť Nejvyšší správní soud v závěru rozsudku uvádí: *„Nejvyšší správní soud proto závěrem uvádí, že za situace, kdy se stěžovatel narodil dne X (tedy před účinností zákona č. 39/1969 Sb.) v USA, matce československé, resp. české státní občance a otci cizinci, musel být na jeho případ aplikován zákon č. 194/1949 Sb., z čehož je patrné, že musela být také podána žádost o vyslovení souhlasu s nabytím občanství pro stěžovatele. Jelikož matka stěžovatele takovou žádost do konce roku 1968 nepodala, a neučinila tak ani později v běhu jednoroční lhůty od narození stěžovatele, je třeba uzavřít, že stěžovatel československé, resp. české státní občanství narozením nenabyl.“*
31. Nelze se tak ztotožnit ani s dalšími námitkami žalobkyně, která poukazuje na publikace popisující navrácení českého občanství jako nápravu křivd z minulosti. Slovo *navrácení* totiž ze své podstaty předpokládá, že státní občanství by muselo nejprve vzniknout, aby mohlo být navráceno. To se však v případě žalobkyně nestalo, neboť žalobkyně československou ani českou občankou nikdy nebyla. Není tak možné navracet něco, co neexistovalo. Žalobkyně by musela být Aragornem, který se navrátil jako král, i když nikdy předtím korunován králem nebyl. Žalobkyně se však nenachází ve fantasy světě *Pána prstenů*, ale nachází se v reálném světě, kde předpokladem navrácení občanství je jeho předchozí existence.
32. Ostatně řízení o vydání osvědčení o existenci již existujícího státního občanství je svou povahou shodné jako možnost navrácení státního občanství. Aby mohlo být státní občanství osvědčeno, musí nejprve vzniknout. To se v případě žalobkyně nestalo, nemohlo tak ani být vydáno osvědčení o jeho existenci.
33. Pokud tak žalobkyně má za to, že správní orgány měly výkladem překlenout přísnost právních norem, v daném případě tak není možné. Vzhledem k tomu, že žalobkyně neuvádí ustanovení, na základě kterého by jí měla být podmínka krajského národního výboru prominuta, muselo by se jednat o výklad *contra legem*. Správnímu orgánu totiž není zákonem o státním občanství dán jakýkoliv prostor pro správní uvážení.
34. Ustanovení § 47 zákona o státním občanství nedává správnímu orgánu možnost pro správní uvážení či pro výklad odstraňující tvrdost dříve účinné úpravy: *„Zjistí-li krajský úřad po provedeném šetření, že podmínky pro vydání osvědčení jsou splněny, osvědčení žadateli vydá; rozhodnutí se v takovém případě písemně nevyhotovuje. V opačném případě žádost zamítne.“*
35. Citované ustanovení zákona o státním občanství je dle městského soudu třeba vykládat tak, že správní orgán zjišťuje splnění podmínek pro vydání osvědčení: pokud podmínky jsou splněny, osvědčení vydá; pokud nejsou splněny, žádost zamítne. Chybějící souhlas krajského národního výboru s nabytím státního občanství je třeba zařadit mezi jednu z podmínek

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

nabytí československého občanství. Nesplněním této podmínky tedy nebylo v případě žalobkyně nabyto československé státní občanství, v nynějším řízení tedy nemohlo být vydáno ani osvědčení o nabytí českého státního občanství.

36. Pro úplnost odkazuje městský soud na právní názor vyjádřený v nálezů Ústavního soudu ze dne 19. 9. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 9/94, který popisuje koncepci právní úpravy státního občanství vycházející z principu suverenity státní moci. Státní občanství lze definovat jako časově trvalý, místně neomezený právní vztah fyzické osoby a státu, který je proti vůli fyzické osoby zpravidla nezrušitelný a na jehož základě vznikají jeho subjektům vzájemná práva a povinnosti. Přitom je výsostným právem státu určovat podmínky, za kterých se nabývá a pozbývá státní občanství, neboť se jedná jednoznačně o institut vnitrostátního práva.
37. Žalobkyně rovněž uvádí, že její otec byl spojen s Československem, proto by i žalobkyni toto propojení mělo být navraceno prostřednictvím zjištění jejího českého občanství.
38. Městský soud k této námitce žalobkyně uvádí, že pokud měla zájem o navrácení propojení s Českou republikou, mohla nabýt české státní občanství prohlášením dle § 33 odst. 1 zákona o státním občanství. Dle odst. 2 téhož ustanovení by nebylo nutné dokládat na rozdíl od žádosti o osvědčení souhlas krajského národního výboru, tudíž by žalobkyně s největší pravděpodobností státní občanství České republiky mohla nabýt tímto způsobem, pokud by tak ovšem učinila ve lhůtě do jednoho roku od nabytí účinnosti zákona o státním občanství. Pokud by žalobkyně cítila propojení s Českou republikou i v roce 2014, a ne až v době podání žádosti o vydání osvědčení, mohla by již nyní být českou občankou. Právo totiž patří bdělým.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

39. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného, kterým bylo odvolání žalobkyně zamítnuto, bylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené žalobní námitky uplatněné žalobcem nejsou důvodné. Soudu tedy nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.
40. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně v řízení úspěšná nebyla, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, však žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. duben 2026

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.